

ZDROWAŚ, GWIAZDO MORSKA, BOŻA MATKO ŚWIĘTA...

Przekład jednego z najbardziej popularnych w średniowieczu hymnu *Ave maris stella*, przeznaczonego w pierwszym rzędzie na nieszpory świąt maryjnych. Najstarszy zapis utworu oryginalnego pochodzi z IX wieku (*Codex Sangallensis* z opactwa Sankt Gallen; zob. AH 2, 39). Jego autorstwo przypisywano bezpodstawnie Wenancjuszowi Fortunatowi lub Pawłowi Diakonowi. Dzięki hymnowi *Ave maris stella* utrwalił się w średniowiecznej pobożności maryjnej tytuł Matki Bożej jako „gwiazdy morza”.

Zachowało się kilka wariantów polskiego tłumaczenia *Ave maris stella*, w tym dwa z końca wieku XV. Redakcja trzecia, niepełna, znajduje się w tekście godzinek maryjnych z tzw. *Modlitewnika Gasztołda* z 1528 roku (zob. dział „Godzinki”), czwarta zaś w Hallerowskim wydaniu *Żywotu Pana Jezu Krysta* z 1522 roku. Tutaj przytaczam datowany na schyłek XV wieku przekaz odnaleziony przez Wacława A. Maciejewskiego w nieznanym bliżej zbiorze rękopisów sieniawskich.

Cyt. w oparciu o wydania: W. A. Maciejewski, *Piśmiennictwo polskie*, t. 3: *Dodatki*, Warszawa 1852, s. 142; M. Bobowski, *Polskie pieśni katolickie od najdawniejszych czasów do końca XVI wieku*, Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział Filologiczny, t. 19 (1893), s. 67-68.

Zdrowaś, gwiazdo morska¹,
Boża Matko święta
I dziewico czysta,
Uliczko² niebieska.

Bierząc³ pozdrowienie
I anjelskie pienie,
Daj mirne bydlenie⁴
I win odpuszczenie.

¹ gwiazdo morska – łac. *maris stella*; zob. przypis 3 na s. 76.

² uliczko – furtko.

³ bierząc – biorąc, przyjmując.

⁴ mirne bydlenie – życie w pokoju.

Rozwiązy związane,
Oświeć zaślepione,
Odpędź nasze złości,
Uproś nam dobroci.

Ukaż się nam Matką
I miłą rzecznicą¹
U Syna Bożego
I Pana naszego.
Alleluja.

Dziewico osobna²,
Nad wszystkie pokorna,
Uczyń rozwiązane
Nas, czyste i skromne.

Daj nam żywot czysty
I chodnik przepieczny³,
Jezusa oglądać,
W niebie się radować.

Bądź cześć Bogu Oćcu
I Synu Bożemu
I Duchu Świętemu,
W Trojcy Jedynemu.
Alleluja.

¹ *rzecznica* – orędowniczka.

² *osobna* – niezwykła, przednia.

³ *chodnik przepieczny* – bezpieczną ścieżkę.